

PROGRAM ZA IZPOPOLNJEVANJE

IZOBRAŽEVANJE MENTORJEV ZA PRAKTIČNO USPOSABLJANJE V DELOVNIH ORGANIZACIJAH

UNIVERZA V LJUBLJANI, FILOZOFSKA FAKULTETA

1. Podatki o programu za izpopolnjevanje:

Program za izpopolnjevanje *Izobraževanje mentorjev za praktično usposabljanje v delovnih organizacijah* obsega 10 ECTS in je namenjen izpopolnjevanju ali na novo izobraževanju že zaposlenih oseb, ki v gospodarskih in negospodarskih organizacijah opravljajo ali bodo opravljali mentorstvo na praktičnem usposabljanju. Program omogoča usposobiti mentorje za praktično usposabljanje, ne glede na njihovo strokovno področje. Gre za program, ki usposablja mentorje na področju nepedagoške prakse. Omogoča pridobiti temeljna znanja za izvajanje mentorstva. Ustrezno usposobljeni mentorji lahko učinkoviteje opravijo mentorstvo, posledično pa je boljše usposobljen tudi praktikant in ima zato večje zaposlitvene možnosti.

1. Temeljni cilji programa in splošne kompetence udeležencev

Temeljni cilji programa

- Seznaniti oz. nadgraditi andragoško-psihološka znanja mentorjev v delovnih organizacijah, da razumejo terminološko pomen mentorja, njegove različne vloge in naloge kot tudi prepoznajo tovrstne posebnosti in značilnosti mentorja v praktičnem usposabljanju.
- Udeleženci spoznajo in razumejo pomen kompetenc mentorja, še posebej pa v praktičnem usposabljanju. Spoznajo tudi posebnosti in značilnosti neučinkovitega mentorja. Seznanijo se s konkretizacijo mentorjevih kompetenc glede na posamezno strokovno področje (družboslovje in humanistiko, naravoslovje in tehnologijo ali s področjem reguliranih poklicev).
- Spoznajo in razumejo pomen mentorstva na sploh, nadalje pa njegov pomen v praktičnem usposabljanju. Seznanijo se z oblikami ter funkcijami mentorstva. Udeleženci spoznajo in razumejo pomen diadnega odnosa med mentorjem in praktikantom ter pomen formalnega in neformalnega mentorstva.
- Spoznajo pomen komunikacije, še posebej v praktičnem usposabljanju. Seznanijo se z oblikami komunikacije in vrstami mentorjev glede na način komuniciranja v praktičnem usposabljanju. Znajo uporabljati učinkovito povratno informiranje v praktičnem usposabljanju.
- Udeleženci se usposobijo za načrtovanje, izvedbo in evalvacijo praktičnega usposabljanja v delovnih organizacijah z metodoloških in strokovnih vidikov. Znotraj tega spoznajo formalne osnove za mentorje v praktičnem usposabljanju ter učinke mentorstva.
- Pridobljena znanja na izobraževanju preizkusijo v delovni organizaciji z izpeljavo mentorskega dela praktikantom. Na osnovi teoretičnih in praktično pridobljenih znanj udeleženci-mentorji evalvirajo svoje mentorstvo in opravijo nastop s predstavitvijo mentorskega dela. Napišejo »Poročilo o izpeljavi mentorstva v praktičnem usposabljanju« z refleksijo mentorskega dela in oddajo delovni portfolio.

Splošne kompetence udeležencev

- Poznajo cilje, načela in formalne osnove za praktično usposabljanje praktikantov v delovnih organizacijah.
- Poznajo in razumejo vloge, naloge in kompetence mentorja v praktičnem usposabljanju.
- Poznajo in razumejo pomen mentorstva, oblike in funkcije mentorstva v praktičnem usposabljanju.
- Poznajo in razumejo oblike komunikacije in vrste mentorjev glede na način komuniciranja v praktičnem usposabljanju.
- Znajo strokovno načrtovati praktično usposabljanje praktikanta v delovni organizaciji, poznajo osnovne značilnosti učenja in izobraževanja odraslih (oblike, metode, tehnike, motivacijske dejavnike...) in celotni andragoški cikel.
- Znajo kakovostno in strokovno izpeljati praktično usposabljanje glede na zastavljeni načrt in poznajo ter uresničujejo splošne kompetence praktikantov ne glede na področje družboslovja in humanistike, področje tehnike in naravoslovja ter področje reguliranih poklicev.
- Znajo vrednotiti praktično usposabljanje praktikantov (sprotno in končno evalvacijo), sodelovanje med delovno organizacijo in izobraževalnim zavodom ter samoevalvirati svoje mentorsko delo.

2. Pogoji za vpis in merila za izbiro ob omejitvi vpisa

Pogoji za vpis:

V program za Izobraževanje mentorjev za praktično usposabljanje v delovnih organizacijah se lahko vpiše, kdor je končal:

- katerega koli od študijskih programov najmanj prve stopnje po bolonjski prenovi oz.
- katerega koli od univerzitetnih ali visokošolskih strokovnih študijskih programov sprejetih pred 11.6.2004.
- je zaposlen na ustreznem delovnem mestu, kjer izvaja praktično usposabljanje.

Merila za izbiro ob omejitvi vpisa:

Predvideno število vpisnih mest za eno izvedbo programa za izpopolnjevanje je do 36. Če je udeležencev manj kot 18 se program ne izvaja. Merilo za izbiro ob omejitvi vpisa je delovna doba prijavljenih kandidatov oziroma morebitni posebni kriteriji za sofinanciranje s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ali drugega financerja.

3. Merila za priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program

Udeležencem se lahko prizna pridobljeno znanje, usposobljenost ali zmožnosti, ki po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezajo splošnim oziroma predmetno specifičnim kompetencam, določenim s programom za izpopolnjevanje. Priznava se znanje, usposobljenost ali zmožnosti, pridobljene s formalnim, neformalnim ali izkustvenim učenjem.

Pri priznavanju se:

- upoštevajo spričevala in druge listine (priznavanje »netipičnih spričeval«, zbirne mape dosežkov, listine o končanih tečajih in drugih oblikah izobraževanja, zlasti dokazila o udeležbi na izpopolnjevanjih iz mentorstva pri nas ali v tujini: seminarji, tečaji, poletne šole ipd.)
- ocenjujejo izdelki, storitve, objave in druga avtorska dela udeležencev s področja mentorstva (možnost opravljanja študijskih obveznosti – npr. izpitov, kolokvijev ipd. – z ocenjevanjem izdelkov, npr. projektov, izumov, patentov, ki jih je študent izdelal pred vpisom),
- ocenjuje znanje, ki si ga je udeleženec pridobil s samoizobraževanjem ali z izkustvenim učenjem (možnost opravljanja študijskih obveznosti – npr. izpitov, kolokvijev ipd. – brez udeležbe na predavanjih, vajah, seminarjih),
- upoštevajo ustrezne delovne izkušnje (npr. priznavanje praktičnega usposabljanja in drugih učnih enot programa, ki temeljijo na delovni praksi in izkušnjah).

Priznano znanje, usposobljenost ali zmožnosti se lahko upoštevajo kot opravljena študijska obveznost. Če se znanje, usposobljenost ali zmožnost prizna kot opravljena študijska obveznost, jo je treba ovrednotiti po

merilih za kreditno vrednotenje študijskih programov po ECTS. Vloga oddana na Centru za pedagoško izobraževanje se posreduje nosilcu posamezne učne enote v mnenje v odločanje.

Znotraj že izvedenih usposabljanj za mentorje praktičnega usposabljanja so nekateri udeleženci pridobili znanja s prvega predmeta tega programa. Zato se jim lahko prizna 4 ECTS, če se vključijo v predlagani program in nadaljujejo z izpopolnjevanjem z drugim in tretjim predmetom. Na koncu pridobijo potrdilo o opravljenem programu, ki je javno veljavna listina.

4. Načini in oblike izvajanja programa

Program se praviloma izvaja v enem letu. Zasnovan je tako, da se teoretični del v celoti izvaja v interaktivnih oblikah kot predstavitev z razpravo v kombinaciji z individualnim in skupinskim delom (hkratno oz. sočasno izvajanje obeh izvajalk/cev– teamteaching). Praktični del temelji na aktivnih metodah dela v obliki mentorstva v organizaciji, kjer je udeleženec programa zaposlen. Zadnji teoretični del programa se izvaja v interaktivnih oblikah kot nastopne evalvacijske predstavitve udeležencev o mentorstvu z razpravo v kombinaciji z individualnim in skupinskim delom ter zaključno razpravo.

5. Pogoji za dokončanje programa

Udeleženci zaključijo program za izpopolnjevanje, ko opravijo vse obveznosti, določene s programom in z učnimi načrti posameznih predmetov, na koncu izdelajo »Poročilo o izpeljavi mentorstva v praktičnem usposabljanju«, ki vključuje refleksijo mentorjevega dela po opravljenem mentorstvu ter opravi zaključni nastop s predstavitvijo zaporedne ali vzporedne izpeljave mentorstva in evalvacijo teoretičnih in praktičnih izkušenj. Po zaključku programa izda Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani udeležencem potrdilo o opravljenem programu za izpopolnjevanje v skladu z veljavnim univerzitetnim Pravilnikom o izdaji diplom in listin o izobraževanju.

6. Načini ocenjevanja

Načini ocenjevanja in preverjanja znanja so različni glede na vsebino oz. učne izide ter predvidene kompetence učne enote (pisna naloga, spremljanje sprotne delo udeležencev na praksi, poročilo, zaključni nastop). Načini ocenjevanja so določeni za vsako učno enoto posebej v učnih načrtih in obsegajo uspešno izvajanje sprotne aktivnosti s spremljajočimi izdelki. Vse obveznosti se vrednotijo z opravi-a ali ni opravi-a.

7. Predmetnik študijskega programa za izpopolnjevanje

Predmetnik programa za izpopolnjevanje je sestavljen iz 4 učnih enot, 2 enoti sta obvezni v obsegu po 3 ECTS, dve enoti sta izbirni v obsegu po 4 ECTS. Za udeleženca so pogoj opravljene obveznosti pri prvem predmetu Mentorstvo v praktičnem usposabljanju v delovnih organizacijah predpogoj za opravljanje izbirnega predmeta Vzporedna oz. zaporedna izpeljava mentorstva v praktičnem usposabljanju v delovnih organizacijah. Ko imajo udeleženci opravljene obveznosti tega predmeta, obvezno opravljajo zadnji predmet Evalvacija praktičnega usposabljanja znotraj katerega vrednotijo opravljeno mentorstvo v delovni organizaciji.

Preglednica: **Predmetnik študijskega programa za izpopolnjevanje** – preglednica učnih enot po predavanjih (P), seminarjih (S), vajah (V), drugih oblikah (DO) in kreditnih točkah (ECTS)

PREDMETI (učne enote)	P	S	V	DO	ECTS
Mentorstvo v praktičnem usposabljanju v delovnih organizacijah	14	0	10	0	3
Zaporedna izpeljava mentorstva* ¹	0	0	0	0*	4
Vzporedna izpeljava mentorstva* ²	0	0	0	0*	4
Evalvacija praktičnega usposabljanja	0	10	14	0	3
SKUPAJ	14	10	24	0	10

*¹ **Zaporedna izpeljava mentorstva dvema praktikantoma zaporedoma**, časovno ločeno, vsak praktikant je na praktičnem usposabljanju dva delovna tedna strnjeno (skupaj 2 x 80 ur). Skupaj poteka v štirih delovnih tednih (dvakrat po dva tedna, za vsakega praktikanta dva tedna), ni nujno, da gre za strnjeno izpeljavo drugega za drugim).

*² **Vzporedna izpeljava mentorstva dvema praktikantoma skupaj**, časovno skupaj, praktikanta sta na praktičnem usposabljanju dva delovna tedna strnjeno (skupaj 2 x 80 ur).

* **Konzultacije, svetovanje in evalvacija (e-pošta in e-učilnica)**: Udeleženci imajo konzultacije z izvajalcem predmeta, sprotno poročajo o izvajanju mentorstva v delovni organizaciji po e-pošti in preko e-učilnice.

8. Praktično usposabljanje

Program je namenjen že zaposlenim v delovnih organizacijah. Znotraj izobraževanja se vseskozi prepletajo andragoški in psihološki pristopi, ki se povezujejo s teorijo mentorstva na praktičnem usposabljanju. Pri obeh teoretičnih predmetih je zlasti pri vajah in seminarjih že vključeno skupinsko izkušensko in kolegialno učenje na praktičnih primerih, igre vlog in individualno delo ter nastopi. Praktični del je tako vključen že znotraj teoretičnih predmetov. Posebej pa je program obogaten s praktičnim usposabljanjem udeležencev za mentorje (dvema izbirnima predmetoma), ki omogočata udeležencem neposredno izkušnjo z izvedbo mentorstva v organizaciji, kjer so zaposleni. Cilj je, da znajo izpeljati mentorstvo v praktičnem usposabljanju na primeru dveh praktikantov. Način izpeljave mentorstva izberejo, kot je opisano pod točko 7.

9. Kratka predstavitev vsebin predmetov

Obvezni predmet: Mentorstvo v praktičnem usposabljanju v delovnih organizacijah

Vsebine predmeta so deljene na dva dela:

I. Andragoško – psihološki steber: Pomen mentorja in mentorstva

- Pomen, vloga, naloge in kompetence mentorja;
- Mentorstvo z vodstvenega vidika;
- Pomen, oblike in funkcije mentorstva;
- Mentorstvo kot diadni odnos – odnos med mentorjem in praktikantom;
- Formalno in neformalno mentorstvo;
- Učinki mentorstva za mentorja, praktikanta, delovno organizacijo, idr.;
- Komunikacija med mentorjem in praktikantom;
- Oblike in vrste mentorjev glede na način komuniciranja;
- Povratno informiranje v praktičnem usposabljanju;
- Medsebojno poslušanje v praktičnem usposabljanju.

II. Načrtovanje, izvedba in evalvacija praktičnega usposabljanja: Metodološki in strokovni vidiki

- Oblikovanje in načrtovanje priprave na mentorsko delo s praktikanti;
- Seznanitev s formalnimi osnovami za mentorje v praktičnem usposabljanju;
- Vloga, vsebine in cilji praktičnega usposabljanja;
- Načrtovanje dela v procesu praktičnega usposabljanja;
- Izpeljava praktičnega usposabljanja;
- Značilnosti učenja in izobraževanja praktikantov; oblike, metode in tehnike poučevanja praktikantov ter andragoški cikel;
- Motivacija in komunikacija v mentorskem procesu;
- Načini spodbujanja refleksije; spodbujanje profesionalnega razvoja praktikanta;

- Kompetence, ki jih praktikanti razvijejo oz. dosežajo med praktičnim usposabljanjem;
- Oblike in vrste mentorjevih povratnih informacij praktikantu;
- Opazovanje in sprotne evalvacije praktikanta ter sprotne samoevalvacije praktikanta in mentorja v praktičnem usposabljanju;
- Končna evalvacija mentorja o celotnem procesu praktičnega usposabljanja praktikanta in njegovih dosežkih;
- Zaključna evalvacija praktikanta in njegovo oblikovanje končnega poročila o praktičnem delu in pridobljeni usposobljenosti;
- Zaključna samoevalvacija mentorja;
- Prednosti praktičnega usposabljanja za praktikanta, mentorja, delovno organizacijo in za družbo.

Izbirna predmeta: Zaporedna izpeljava mentorstva ali Vzporedna izpeljava mentorstva

Vsebine predmetov:

- Uporaba metod in oblik dela za individualno praktično usposabljanje.
- Priprava na mentorsko dejavnost iz vsebinskega, organizacijskega in institucionalnega vidika.
- Ob začetku praktičnega usposabljanja mentor skupaj z vsakim praktikantom oblikuje načrt prakse in natančnejši vsebinski raspored opravljanja posameznih nalog in del.
- Izvajanje mentorskega dela in ustrezna komunikacija s praktikanti v delovni organizaciji (upoštevanje vrst, pogojev, tehnik dela s praktikanti).
- Praktične izkušnje pri sprotne načrtovanju, vodenju in izvajanju mentorstva praktikantom.
- Spoznavanje konkretnih situacij, različnih vlog mentorja (vodja, svetovalec, motivator, načrtovalec, evalvator,...).
- Kritično opazovanje procesa mentorstva v delovni organizaciji za oblikovanje portfolia ter zaključnega Poročila o opravljenem mentorstvu, z opisom in vrednotenjem izpeljave mentorstva.
- Izpeljava mentorstva traja v delovni organizaciji za vsakega praktikanta dva delovna tedna.

Obvezni predmet: Evalvacija praktičnega usposabljanja

Vsebine predmeta:

- Ugotavljanje kakovosti opravljenega mentorstva z analizo:
  - poteka sprotne evalvacije praktikanta v praktičnem usposabljanju;
  - sprotne samoevalvacije mentorja v procesu mentorstva;
  - delovne organizacije in njene sprotne dejavnosti v praktičnem usposabljanju.
- Končna evalvacija celotnega praktičnega usposabljanja v delovni organizaciji od načrtovanja, izvajanja in zaključka.
- Končna evalvacija praktikanta/ov v celotnem procesu praktičnega usposabljanja in njegovih/njihovih dosežkov.
- Končna samoevalvacija mentorja.
- Ugotavljanje prednosti praktičnega usposabljanja za praktikanta, mentorja, delovno organizacijo in družbo.
- Predstavitev ugotovitev udeležencev o vlogi, izvedbi in evalvaciji mentorstva ter povezanosti teoretično pridobljenih znanj s prakso.
- Predstavitev delovnega portfolia.
- Ocena strokovne usposobljenosti udeležencev za mentorstvo.